

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOCENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok ... 4 koruny — hal.
Na pol roka ... 2 " — "
Na štvrt roka ... 1 " — "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník.

Majiteľ a vydavateľ :

JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.

sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.

Rukopisy sa nazpak nedávajú.

† Gróf Ferdinand Zichy.

Gróf Ferdinand Zichy.

1829—1911.

Smutné vianoce svitly pre katolícky svet Uhorska. Gróf Ferdinand Zichy cis. a král. komorník, jeho veličenstva skutočný vnútorný tajný radca, kráľovský tovarník, rytier zlatého runa, rytier pápežského radu zlatých ostroh, člen snemovne veľmožov, čestný doktor univerzity budapešťanskej, predseda spoločnosti svätého Štefana a sv. Ladislava atď, v svätý večer vianočný, 24. decembra o pol osmej hodine v kruhu svojej rodiny v 83. roku blahonosne účinkujúceho života usnul v Pánu na pánstve Duna-Adony.

Lúbilo sa Všemohúcemu, že v najväčší sviatok kresťanstva povolal k sebe verného sluhu svojho.

Gróf Ferdinand Zichy v celom živote svojom vynikal ako horlivý, viere svojej oddaný katolík, neohrozený obhájca svätej cirkvi, oddaný a vždy spravodlivý priateľ ľudu. On bol ten horlivec, ktorý proti zkazonosným zákonom cirkevno politickým v krajinskej snemovni veľmožov opätne pozdvihol svoje mohútne slovo. On bol ten neohrozený bojovník, ktorý do zákonodarstva krajinského voviedol ducha kresťanského a aby cirkev a ľud na poli politického a verejného života nikdy neboly bez obrany, založil kresťanskú ľudovú stranu.

Gróf Ferdinand Zichy celého verejného života znovuzroditeľom je v duchu Krista Pána.

Gróf Ferdinand Zichy, ako bojovník za cirkev a práva ľudu, známy bol a vo večnej pamiatke ostane ľudu slovenského. Povďační Slováci nikdy nezabudnú, ako za ich práva zaujal sa pri voľbách v Nitre, v Trnave, vo Varíne a v zákonodarstve veľmožov za každej príležitosti.

Gróf Ferdinand Zichy dľa vôle Všemohúceho na večnosť odobral sa od nás, pamiatka však a duch jeho vždy ostanú medzi nami.

Čistá duša jeho pozdvihla sa k nebesiam v svätý večer vianočný a bude nám betlehemskou hviezdou na ceste ku Kristu Pánu.

Pápežské požehnanie.

Jeho svätosť pápež Pius X. cestou osvieteného pána biskupa stolnobelohradského dr.

Ottokára Prohászka pápežské požehnanie posla umierajúcemu.

Výrazy sústrasti.

Nad odumretím vodcu katolíkov Uhorska telegrafične vyslovili sústrasť:

Jeho veličenstvo král.

Kardinál knieža primas, arcibiskup ostrihonský Klaudius Vaszary v mene biskupského sboru.

Kardinál arcibiskup jágerský Jozef Samassa.

Gróf Julius Zichy biskup pätikostolský.

Dr. Alexander Párvy, skutočný vnútorný tajný radca, biskup spišský.

Gróf Mikuláš Széchenyi biskup veľkováradinský.

L. Árpád Várady biskup rábsky.

Dr. August Fischer-Colbrie biskup košický.

Dr. Julius Glattfelder biskup čanádsky.

Volfgang Radnay biskup baňskobystrický.

Gróf Khuen-Héderváry v mene uhorskej vlády.

Sústrasť kresťanskej ľudovej strany.

Krajinský vyslanec, pápežský praelát Ján *Molnár* v mene kresťanskej ľudovej strany vyslovil sústrasť a na rakev zvečnelého položil krásny veniec.

Uloženie k večnému odpočinku.

Vo stredu 27. októbra o jednej hodine popoludní k večnému odpočinku uložili v Pánu zosnulého vodcu katolíkov Uhorska. O 11. hodine zadušnú sv. omšu slúžil osvietený pán biskup stolnobelohradský dr. Ottokár Prohászka a za prítomnosti zastupiteľstva hlavnej kapitule ostrihonskej, kapitule stolnobelohradskej, aristokracie, kresťanskej ľudovej strany, Katolíckej Ľudovej Jednoty, prepočetných spolkov, pohrabné obrady odbavoval skutočný vnútorný tajný radca, osvietený pán arcibiskup kaločský dr. Ján *Csernoch*. Pred vložení bezdušného tela do krypty pamätne reči povedali: dr. Ottokár *Prohászka* v mene katolíkov Uhorska; pápežský praelát, krajinský vyslanec Ján *Molnár* v mene kresťanskej ľudovej strany a krajinský vyslanec pápežský praelát dr. Alexander *Giesswein* v mene spoločnosti Sv. Štefana.

Nariadenie Knieža Primasa.

Kardinál Knieža primas, arcibiskup ostrihomský, jeho eminencia Klaudius Vaszary 'nariadil, aby v jeden deň, pozdej ustanovený deň, v každom katolíckom kostole krajiny uhorskej, za dušné spasenie zosnulého vodcu katolíkov Uhorska, odbavované boly slávnostné requiem, z ktorej príležitosti všetkými zvonami kostola zvonil sa má cez jednu hodinu.

S koncom roka.

Nie so žalostným srdcom lúčime sa s rokom 1911. Veď tento rok v žiadnom ohlade nič dobrého nedoniesol pre obyvateľstvo Uhorska. Ako stojíme v politickom, hospodárskom a kultúrnom ohlade, o tom poučuje nás štatistická ročná zpráva, ktorú o účinkovaní svojom roku 1910 na polsedemsto stranách, ako novoročný dar vydala liberálna vláda pracovnej strany.

Nuž my v známosť bereme túto zpravu a omieňame sa o nej v krátkosti, aby kresťanský ľud vedel, čoho sa držať nastávajúceho roku 1912. O politickom účinkovaní liberálna vláda pracovnej strany nehovorí mnoho v jej zpráve. Viacej záležitostí je ale, o ktorých celkom mlčí. To vieme všetci, že grór Khuen-Héderváry vo Viedni vymenovaný bol za uhorského ministerpredsedu, ačpráve v tehdašom sneme nemal žiadnej väčšiny. Rozpustil preto snem a sohnal si takú väčšinu, akej v Uhorsku ešte nikdy nebolo. O tých ukrutnosťach, tyranstvách a nespravodlivostach, aké sa páchal pri sohnání jej väčšiny, ani slova nespomína Khuenová vláda v jej zpráve, len to udáva, že túto väčšinu nazvali pracovnou stranou. Nech ale Boh zachová krajinu od takej práce, akú prevádza táto strana. Vyše pol roka nerobí iného, iba čo hlasuje v každom zaradnutí. A vláda pracovnej strany čím sa môže honosiť? Zaviazala sa, že predostre snemu zákon o autonomii katolíkov. Kde je tento zákonný návrh? Khuenová vláda zaviazala sa tiež, že prevede volebnú reformu. A čo je s touto reformou? Že ju Khuenová vláda nikdy neprevede s tým, pravda nechváli sa v jej zpráve. Miesto tej predlohy o autonomii katolíkov a o volebnej reforme vláda Khuenová už cez polroka sužuje

snem so zákonným návrhom o zbrannej moci. O to sa nestará, že prijatie tohoto zákonného návrhu znamená pre krajinu milióny a milióny nových tiarch. Takto vyzerá politické účinkovanie liberálnej vlády pracovnej strany.

Snáď ale v hospodárskom ohlade vykonala volačo liberálna vláda pracovnej strany? V tomto ohlade zpráva jej nepoučuje nás o takých veciach, ktoré by sodpovedaly pravde. K hospodárskemu vývinu krajiny terajšia vláda zhola nič nevykonala. V Uhorsku nikdy nebolo tak hroznej biedy, ako je pod liberálnou vládou pracovnej strany. V tejto, nekdy mliekom a mädom oplývajúcej krajine nikdy nebolo tolko chudoby, ako pod Khuenovou vládou. Nesnesiteľná drahota, tisíce ľudu bez výrobku, ožobráčená sedlač, vždy vzrastajúce množstvo vyšahovalcov, zapla krajiny nebezpečnými elementami z Galície, toto sú smutné úspechy účinkovania liberálnej vlády pracovnej strany.

Nuž a na poli kultúry aké zázraky vyvádza liberálna vláda pracovnej strany? Z ročnej zprávy na polsedemsto stranách dozvedáme sa, že Uhorsko dostalo novú universitu v Prešporke a v Debrecíne. O tom ale múdre mlčí tá zpráva, že u nás v dvetisíc obciach není žiadnej školy. O tom tam tiež není reči, že u nás tristokrátisíc detí nechodí do školy, bo v mestách a po dedinách není dostatočných škôl. O tom tiež mlčia, že krajinského obyvateľstva šesťdesiat procentov sú analfabeti, nevedia čítať a písať. S tým sa tiež nechvalia, že v šesťtisíc obciach není lekára a že šesťdesiat procentov novonarodených detí pred časom umiera následkom dešperátnych pomerov verejno-zdravotných, Žiadne alebo otrhané školy, hladujúce učiteľstvo označujú účinkovanie liberálnej vlády pracovnej strany na poli kultúry Uhorska.

Nenariekajme ale nad tým, čo od liberálnej vlády pracovnej strany nedostal náš ľud, lež pohliadnime na to, čo mu dáva a dá v nastávajúcom roku.

Dá nám ona hrozné zvýšenie štátnej dlžoby. Liberálna vláda pracovnej strany ľanajšieho roku zdvihla pôžičku 500 millicionov korún. Tieto peňaze zaiste už dávno premrhali. Štátna dlžoba ale s touto pôžičkou dosiahla výšku 7000 millicionov, od čoho úrokov musíme platiť len malichernosť vyše 300 millicionov korún.

To všetko vieme. Aj to vieme, že dane platíme až nám kosti praštia. Vieme tiež, že je dohán drahší a o veľa horší, že zdražel lieh, petrolej a všetkých ľudu najpotrebnejších článkov. Na toto veru nemôže pyšná byť liberálna vláda pracovnej strany.

Kresťanský ľud náležite zná liberálnu vládu pracovnej strany aj bez jej zprávy, vytlačenej na poldemsto stranách. Sebapovedomý kresťan vie teda, čoho sa držať v nastávajúcom rku. Predovšetkým žiaden kresťan nesmie veriť liberalom. Liberáli, slobodných murárov, volnomyselníkov, demokratov, socialdemokratov, židovstvo podporovali v minulom roku a budú ich podporovať i v nasledujúcom. Liberáli znajú ľud len pri voľbách, ako ale minuly sa voľby, sedliacke haleny smrdia liberálom a len na desať krokov dialky shovárajú sa s ich voličmi. Liberáli vyžierali posiaľ ľud a budú ho vyžierať i v nastávajúcom roku. Kresťan teda liberálom a ich spojencom: slobodným murárom, pokrokárom, socialdemokratom, národniarom a židovstvu, nech vyhýba ako čert svätej vode.

Jedine kresťanská ľudová strana, medzi všetkými stránkami politickými, je stránka čisto kresťanská a ľudu epravde oddaná. Kresťanská ľudová strana za práva cirkvi a nášho svätého náboženstva bojovala v minulom roku a bude neohrozene bojovať i v nastávajúcom. Kresťanská ľudová strana za každej príležitosti zmužile zaujala sa v krajinskom sneme za utlačení ľud kresťanský; za oprávnené žiadosti, za nepodvratné práva ľudu bojovať bude i v nastávajúcom. Vo svojom vlastnom záujme, mravnom a hmotnom, nech preto každý sebapovedomý kresťan a katolík pridrúži sa ku zástave kresťanskej ľudovej strany! V tomto očakávaní všetkým sebapovedomým spoluobčanom našim a verným čitateľom Kresťana, úprimne privolávame: Šťastlivý nový rok!

Bratia Katolíci! Čítajte a predplácajte len v čisto katolíckom duchu písané noviny. Takéto noviny sú «Kresťan». «Kresťan» už cez XVIII. osemnásť rokov bráni našu cirkev, zastáva našu svätú vieru a zmužile bojuje za všetky oprávnené záujmy Slovákov. Presvedčeny kresťan číta a predpláca len «Kresťana».

Memorandum Katolíckej Ľudovej Jednoty

v záležitosti volebnej reformy.

Vynesenie zákonov ku reforme potrebných.

Akokoľvek za potrebné držíme prevedenie reformy volebného práva, predsa však musíme vyznať, že túto reformu bez vynesenia, ako kolorarium, k tomu zodpovedných zákonov ťažko bude do života uviesť. Právo spolčovania a shromažďovania sa podnes ešte neni kodifikované u nás. Bez tohoto ale podstatnejšia reforma volebného práva nedá sa ani myslieť. Trestného zákona na toto vzťahujúce sa položky tiež do organickej súvislosti treba priviesť s touto reformou, bo právo, keď jeho používanie v každom ohľade neni zabezpečené, samo v sebe je pochybnej hodnoty.

Ako všetko iné dôležitejšie je ale to, aby pri volebnom práve, ktoré do života uvedené má byť touto reformou, *nestrannosť štátnej moci zabezpečená bola, každú pochybnosť vytvárajúcim spôsobom*. Za úplne bez všetkej ceny, musel by sa považovať taký pokus reformy, ktorý by voliča o celkovej nestrannosti štátnej moci zabezpečil nevedel. Otázočná reforma nemôže mať iného základu ako nestrannosť úradnej moci, ktorý základ keď zrušia, nič nestoja všetky snáhy. Doba druhého cisárstva vo Fancúzsku zrejším dôkazom je toho, že aj všeobecné tajné volebné právo nič nestojí, keď nestrannosť štátnej moci neni zabezpečená.

Obmedzenie volebného práva.

Rozumie sa samo sebou, že ohľadom na vek obmedziť treba rozšírenie volebného práva. Skoro toisté stojí aj ohľadom na pohlavie. Aspoň je istotné, že všetky terajšie parlamentárne stránky delia túto mienku. Poťažne na *cenzus dane a vzdelanosti* ale badať rozličné náhlady. Zvlášte ale pozorovať, že ešte aj také stránky alebo smery, ktoré naliehajú na radikálnu reformu, každý cenzus dane považujú ako základ volebného práva, spolu ale prijímajú aj istý cenzus vzdelanosti, žiadajú totiž, aby volič vedel čítať a písať.

Zrejmá vec je, že ani jeden z týchto základov, s úplným právom nemožno považovať

za základ všeobecného volebného práva. Keď to ale predsa robia, to menujú všeobecným volebným právom, čo skutočne není.

Vážnejšia ale ako toto je tá otázka, či *cenzus vzdelanosti* ako výlučný základ volebného práva, považovať sa môže za vec spravodlivú a zodpovednú vývinu a terajším pomerom obyvateľstva krajiny.

Dľa nášeho náhľadu cenzus vzdelanosti ako výlučný základ volebného práva, medzi terajšími okolnosťami nesodpovedá spravodlivosti.

V našej vlasti je prítomne 1.119,000 voličov. Keby ako výlučný základ volebného práva prijali cenzus vzdelanosti, 192.000 terajších voličov prišlo by o volebné právo. Dľa našej mienky nedá sa ani predstaviť, aby utvorený bol taký zákon, dľa ktorého 17 procentov terajších voličov, pozbavených malo by byť volebného práva.

A kto by aj prišiel o volebné právo, keby ako výlučný základ tohoto práva ustálili cenzus vzdelanosti? Ani z ďaleka nemyslíme na to, aby sme klasifikovali, našich spoluobčanov lásku, ku vlasti nesmieme však zastieniť dať i skutočné zásluhy. Dľa nášeho presvedčenia, ku hrudi našej vlasti nikto nebol vernejší a oddanejší, ako zem obrábajúci, ľud roľnícky, toto je tá trieda, ktorú v láske a obetivosti ku vlasti nikto nikdy neprevýšil. Keď ale za výlučný základ volebného práva ustália cenzus vzdelanosti, najhoršie pochodí práve trieda roľníkov a gazdov. Veď v tomto páde 42 procentov malých hospodárov, totižto 635.000 roľníkov prišlo by o volebné právo. Lež nielen skoro polovica malých hospodárov, lež asi tretina takých gazdov, čo majú desať a vyše desať jochov, pozbavených by bolo volebného práva. 155.000 gazdov, totiž 30 procentov takých roľníkov, čo gazdujú na poli vyše desať jochov, nedostalo by sa ústavných šiancov, patrične vytvorených by bolo ztadiaľ, kde posiaľ uplatňovali svoje právo. Keď do povahy vezneme všetkých čo prídu o volebné právo následkom zásady, či vedia čítať a písať 85 procentov patrí ich ku triede roľníckej. To je o mnoho viacej, ako všeobecný pomerný počet roľníctva. Následkom toho tento základ volebného práva nemôže sa považovať ani za spravodlivý, ani za zodpovedný záujmom krajinským.

Treba však zvlášte vyzdvihnúť ešte jednu okolnosť. Rusinský ľud v Uhorsku spočíta 400 tisíc duší, keď ale príjmu výšudany základ volebného práva, medzi Rusínmi bude 14.000 voličov. Taká volebná reforma pre nich znamenala by toľko, ako ozbíjanie o volebné právo. Čo si oni na žiadosť pád nezaslúžili.

(Pokračovanie nasleduje.)

Z Katolíckej Ľudovej Jednoty

Agitacionálna cesta v stolici nitrianskej.

Ján *Bartos* tajomník strediska Katolíckej Ľudovej Jednoty od 2. do 18. decembra na území stolice nitrianskej vydržoval shromaždenia z ktorej príležitosti nové organizácie utvoril a už jestvujúce upevnil v nasledujúcich obciach:

Kis- a Nagyvendég. V shromaždení 2. decembra vydržovanom doterajšie účinkovanie Jednoty vysvetlovali: farár Bernát Melisek a tajomník Ján *Bartos*. Počet členov z 50 poriastol na 74.

Sissó. V utvorujúcom shromaždení 3. decembra vydržovanom rečnili: farár Vavrínek Lipka a tajomník Ján *Bartos*. Počet členov 41. V shromaždení prítomný bol i učiteľ Simkó.

Nadlány, Apáti, Léczna a Rajcsány. V týchto obciach vydržované boly shromaždenia 4. decembra, z ktorej príležitosti Katolícku Ľudovú Jednotu vysvetlovali: farár dr. Ján Bundala a tajomník Ján *Bartos*. Počet členov zo 66 poriastol na 126. V shromaždení obce Rajcsány prítomný bol krušovský dekan-farár Ján Markovich a v shromaždení obce Nadlány súčasťnil sa i organista-učiteľ Štefan Chlebovits.

Apátkolos, Nagykoros a Jaskafalva. Dňa 6. decembra vydržované shromaždenia zabájal farár Anton Velcsey, po čom tajomník Ján *Bartos* a nadlánsky farár dr. Ján Bundala vysvetlovali potrebnosť Jednoty. Počet členov zo 36 poriastol na 79. Prítomní boli: okresný notár Matej Jankovics a učiteľ Ján Massányi.

Tókéusujfalu a Jánosujfalu. V shromaždeniach 7. decembra vydržovaných rečnili: farár Teodor Quapil a tajomník Ján *Bartos*. Počet členov 125. Prítomní boli: notár Majej Jančovič a učiteľ Štefan Ballay.

Nagybossány. Po oduševňujúcich rečiach, ktoré držali kaplán Štefan Szöllösy a tajomník Ján Bartos 8. decembra, znovu utvorila sa Jednota so 121 členami. Prítomný bol i učiteľ Julius Matulay.

Nyitrakoros. V shromaždení 8. decembra vydržiavanom veľkú významnosť organizácie Jednoty vysvetlovali dekan-farár Ján Markovich a tajomník Ján Bartos. Prítomní boli: kaplán Augustin Pullmann a učiteľ Arpád Padala. Počet členov zo 66 poriastol na 111.

Nyitraörmény, Nagyudvar a Felsőcsitár. Shromaždenie vydržiavané 9. decembra, z ktorej príležitosti o dosavádnom účinkovaní Jednoty rečnili: farár Ján Sellyely, tajomník Ján Bartos a učiteľ Štefan Balogh.

Nyitrazávod. Dňa 10. decembra vydržiavané shromaždenie zahájil farár Franc Vozák, po čom tajomník Ján Bartos vysvetloval úlohy Jednoty. Miestna organizácia utvorila sa s 72 členami.

Jac. Shromaždenie 10. decembra vydržiavané z poverenia chorého dekana farára Jozefa Kovács, zahájil kaplán Ludvik Szvoboda a Katolícku Ludovú Jednotu vysvetloval tajomník Ján Bartos. Prítomný bol i učiteľ Julius Gázsó. Počet členov z 69 poriastol na 99.

Nagy- a Kisrépény. V oboch obciach veľmi oduševnené shromaždenia vydržiavané boli 11. decembra. O úlohách Katolíckej Ludovej Jednoty rečnili: farár Michal Zsiska, tajomník Ján Bartos a učiteľ Ján Kochány. Prítomní boli: lekárnik Alexander Filó, učiteľ Eduard Murányi, statkári Alois Kolbinger a Bernát Bünger. Počet členov zo 69 poriastol na 102.

Radosna a Bőfalva. V shromaždeniach 12. decembra vydržiavaných rečnili: dekan farár Ondrej Pullmann a tajomník Ján Bartos. Počet členov 87.

Appony a Szulóc. Farár Koloman Hamar a tajomník Ján Bartos vysvetlovali Jednotu v shromaždeniach 13. decembra vydržiavaných. Prítomný bol i učiteľ Sebastian Czakó. Počet členov 85.

Kovarc. Dňa 14. decembra vydržiavané shromaždenie, v ktorom rečnili: farár Štefan Pittner a tajomník Ján Bartos. Prítomný bol i učiteľ Ludvik Horváth. Počet členov z 21 poriastol na 52.

Nyitraszerdahely. Shromaždenie vydržiavané 15. decembra. Prednášky držali: farár Alois Fiebig a tajomník Ján Bartos. Prítomný bol i statkár Béla Zerdahelyi. Počet členov 19.

Szolcsány. Dňa 16. decembra vydržiavané oduševnené shromaždenie peknou rečou zahájil stredanský farár Alois Fiebig, po čom o doterajšom účinkovaní Jednoty prednášku držal tajomník Ján Bartos a rečnil i roľník Jozef Bobcsan str. Prítomní boli: dekan Georg Bezák, farári Štefan Pittner, Jozef Mittuch, Koloman Hamar, Jozef Bezák, kaplán Karol Ernst, učiteľia Karol Horváth, Franc Paulen. Zo shromaždenia telegrafické pozdravenie poslali barónovi Barkóczymu. Počet členov 98.

Nyitraludány. V shromaždení 17. decembra vzdržiavanom o úlohách Jednoty rečnili: farár dr. Pavel Jantausch a tajomník Ján Bartos. Prítomní boli: notár Karol Jelinek, učiteľia Béla Petrás a Jozef Lieszkovszky. Počet členov z 80 poriastol na 152.

Nagytapolcsány. Shromaždenie za prítomnosti asi 3000 veriacich 17. decembra vydržiavané oduševňujúcou rečou zahájil kaplán Karol Ernst, po čom tajomník Ján Bartos v dlhšej reči vysvetloval smutný stav katolíkov Uhorska a poukázal na súrnu potrebnosť organizácie a na vznešené jej povolanie. Početné obecenstvo pod celou prednáškou hlučnými výkrikami dalo výrazu svojmu súhlasu. V shromaždení súčasťnili sa: kapláni Georg Polónyi, Gustav Pullmann, Julius Hollós a Pavel Huszárik, staviteľ Ján Pokorný, učiteľia Jozef Resko, Arpád Padala, Franc Streicher; Ján Marecsek, Karol Buzna, Franc a Štefan Miskovics, Štefan a Anton Lepey, Fran Ján, Karol Markovich, Hubacsek, Sefcsik, Vajener, Ján Vlcsko ml. Miestny farár Eugen Hollady pre chorlivosť nemohol sa súčasťniť v shromaždení.

Na návrh kaplána Karola Ernsta zo shromaždenia telegrafické pozdravenie poslané bolo barónovi Barkóczymu. Počet členov z 310 poriastol na 398.

Kresťanský svetový názor je blahonosný bez výmenky pre každého.

Čo som mal robiť? Zaplatil som. Že som nepožehnával notára, to je vec prirodzená.

Nielen ja som tak pochodil, lež skoro každý remeselník. Každému zvýšili porciu. Doktorému o 50, ba aj o 100 korún, ačpráve nemá viac majetku a zárobku, ako mal pred rokom. Takto sa stará vláda o obyvateľov krajiny. Nikto sa ňu nepýta, vládzeš li platiť, keď neplatiš, čakaj ekzekútora. Ja nevravím, aby občania daň neplatili, len to žiadam, aby tá daň spravodlivá a primeraná bola k ich zárobku.

O našej vláde nemôže sa povedať, že je spravodlivá a že šetrí ľud chudobný. Preto si prajeme, aby táto liberálna vláda čím skôr buchla.

Daňujúci,

Štefan Tisza a učiteľstvo.

Pyšný, namyslený a pri tom bohatý pán obyčajne s opovržením hľadí na chudobného človeka aj vtedy, keď tento užitočnú prácu koná. Takýto vysokomyselný človek nemá ani pochopu, že ako biedne žije ten chudobný a ako musí neraz sám seba a svojich ukriviť, aby ako tak zaokryl domáce potreby.

S takýmto opovržením hľadí bohatý gróf Štefan Tisza na chudobných učiteľov. O Tiszovi vie každý, že oplýva bohatstvom, jehož základ položil starý Koloman Tisza, bývalý všemohúci vládár Uhorska. O učiteľstve tiež vie každý, že sú to ľudia chudobní a že konajú prácu ťažkú a všetkým vrstvám obyvateľstva osožnú, lebo rozširovať vedomosť a osvetu, je úloha ťažká nevďačná. Učiteľia od dávna sú nespokojní pre zlý plat. Lebo predsa sú to ľudia inteligentní a nejedon z nich vo vedomosti prevyšuje takých pánov, ktorí sedia v mastnom úrade a majú príležitosť vyberať z vládnych válovo tisté kúsky.

Predsa ale štát macošsky chová sa proti učiteľom, ačpráve minister kultu žiada od nich aby zaoberali sa nielen s výučbou a výchovou malého dorostu, lež aby účinkovali mimo školy, čo mnohí učiteľia konajú zdarma. Nuž títo chudobní a predsa za svoje povolanie nadšení ľudia sišli sa nedávno v Budapešti na poradu, akým spôsobom mohli by si uľaviť na svojom živobytí v tejto veľkej drahote. I vyniesli uzav-

retie, že požiadajú vládu, aby učiteľstvu dala daakú pomoc.

Každý učiteľ dúfal, že vláda ohľad brať bude na ich ťažké postavenie, preto neočakávali tí dobrí ľudia, že by sa zo shromaždenia prázdnu rukou domov navrátili. A čo sa stalo? V klube vládnych mungov, práve pred učiteľskou poradou povedal Štefan Tisza reč, v ktorej sa vyslovil, že učiteľia veľmi dobre sú platení; že vraj oni nemajú čo pýtať od vlády, lebo veď nie sú ani tak vysoko učení, že by mohli nároky dvíhať na väčší plat a ani nekonajú takú prácu, ktorá hodná by bola väčšej pláce, akú učiteľia dostávajú.

Reči Štefana Tiszu prítomní vládni poslanci hlučne prizvukovali, mluviac, že nedajú učiteľom zvýšenie platu.

Tu máte, učiteľia, odmenu za vaše namáhanie, ale aj za to, že ste posiaľ — s malou výnimkou — za vládnych poslancov kortešovali. Tisza sa vám takto odslužuje a nie inak i gróf Ján Zichy, váš minister. Aj ten má skúpu ruku, lebo Štefan Tisza — hlavný správca vládnej strany — iba na vojsko chce stroviť všetky naše penlaze.

Ubohí učiteľia tak sa cítili, ako obarení. Tam je ich nádej. Môžu i ďalej hladovať. Pravda že naramne rozhorčilo učiteľov drzé vystúpenie vysokomyselného Tiszu, vyniesli teda rozhodnutie, že od včulku po mimo školy so žiadnou súkromnou prácou (pod čím rozumieť treba mládenecké spolky, spevokoly, vyučovanie analfabetov, prednášky) zaoberať sa nebudú.

Vláda teda zavrhlá prosbu učiteľov. Karol Huszár poslanec kresťanskej ľudovej strany predstrel snemu požiadavky učiteľov v podobe interpellácie. Reč Huszárová (voľakedy i on bol učiteľom), neprijemná bola vládny mungom, častokrát vykrikovali: «Nič nedáme učiteľom, už dost dostali!» Rečník ale nedal sa pomýliť, lež ostro naliehal na vládu, že je taká skúpa ku chudobným učiteľom. Huszárovi ujšlo sa z oslavovania zo stránky učiteľov, čo aj zaslúžil. Zklamani učiteľia však rozmýšľať môžu, či je hodno na vládneho poslanca hlasovať.

Veru nie!

Ondrej Hladký.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!

POLITICKE CHYRY.

Nová štátna pôžička.

V smerodajných kruhoch politických hovorí sa najnovšie, že liberálna vláda pracovnej strany zamýšľa zdvihnúť novú štátnu pôžičku. Z Paríža oznamujú, že táto pôžička obnášať má 500 millionov. — Z Viedne oproti tomu sdelujú, že

nič! Teraz ale zas chcú narobiť novej štátnej dlžoby 500 alebo len 100 millionov korún. Na investície nie, lež zaiste na odrotovanie toho liberálneho hrnca. No, aby Khuen-Héderváry vo Viedni ukázal, že Uhorsko neni ešte celkom ožobráčené, veľkodušne dá na vojsko niekoľko millionov, bo dobre vie, že z jeho vojenskej predlohy itak nič nebude.

Poklona svätých troch Kráľov.

prítomne jedná sa len o 100 millionoch korún. Jední hovoria, že vláda pracovnej strany spomenutých 500 millionov korún potrebuje na rôzne investície, druhí zas tvrdia, že nie na investície, lež k iným cieľom potrebné je 100 millionov korún. Veď ale táto chýrna vláda k prevedeniu jej národnej práce len r. 1910. zdvihla pôžičku 500 millionov korún! Kde je tá národná práca, ktorú previedla s týmito hroznými peňazmi? Co z toho má krajina a kolko halierov z toho ušlo sa našemu ľudu? Kde nič tu

Väčšina v parlamente — menšina v krajine.

Toto politické absurdum menuje sa: pracovná strana národnej práce. My sme už opätne tvrdili že je to len humbug, zaslepovanie očí, keď strana národnej práce hovorí o sebe, že nie len v parlamente, lež aj v krajine nachodí sa vo väčšine. Z uverejnenej teraz úradnej štatistiky ale vysvitá, že pri volbe roku 1910. z oprávnených 1,162.241 voličov na pracovnú stranu spolu hlasovalo 379.899 voličov. Na opozicionálne

stránky ale, medzi týmito aj na kresťanskú ľudovú stranu dovedna hlasovalo 409.982 voličov. Na chýrnu stranu liberálnej väčšiny hlasovalo teda o 30.083 menej voličov, ako na stránku opozície. Toto svedectvo vydáva o sebe vláda pracovnej strany. To pravda nespomína, že na tie voľby vyhodila 30 millionov korún.

O delegáciach.

Terajšie delegácie vydržiavajú sa vo Viedni. Zasadnutia delegácie trvajú len cez dva dni pred novým rokom a odročené budú do mesiaca marca r. 1912.

Organizácia kresťanskej ľudovej strany.

Kresťanská ľudová strana začiatkom jary zamýšľa organizovať sa v každej významnejšej obci horných strán Uhorska. Prípravy ku tejto organizácii sú už porobené.

Zo snemovne.

Snemovňa krajinských vyslancov pred vianočnými sviatkami zakončila a prijala rozpočet ministerstva kultu a výučby. Po novom roku poostávajú k pojednávaniu rozpočty ministerstva pravosudia, honvédstva, financií a apropriácie. Snemovňa veľmožov v zasadnutí 22. decembra bez poznámky prijala predlohu o indennite.

Z CUDZOZEMSKA.

Taliansko turecká vojna. Turecká vláda vyslovila sa, že vo vojne do nekonečna bude pokračovať. Turci a Arabi cez sviatky pri Tripolisi znovu zbili Talianov.

Upozornenie.

Ponevác nám nikto nič nedá darmo, my naše noviny tiež nemôžeme darmo posielat' ct. čitateľom. Preto aj vyzývame ich s týmto, aby bezodkladne odoslali nám nielen predplatok na nastávajúci rok, lež kto s cenou novín zaostal, i celú dlžobu, tým viacej.

bo v protivnom páde s koncom mesiaca decembra prinútení budeme, na ich atressu zastaviť ďalšie posielanie novín.

Ján Molnár

pápežský praelát, vydavateľ.

BESEDNICA.

Šťastlivý nový rok!

Starý rok sa už odobral
a nový sa zas rodí;
nikto nevie čo on pre nás
vo svojich chvíľach nosí.

Či bude lepší než starý,
o tom ver' nikto nevie;
či radosť a či zármutok
priniesol, to nám ... nepovie.

Či len znova mnohý z nás
trpeť musí aj naďalej,
a či sa žiaľ zmení v radosť
skoro, po chvíli malej.

Veď každý rok je jedon sľub
potechy a nádeje;
lež otázka, či nás slnko
láskou šťastím ohreje.

Aj vitame fa, rok nový!
Boh buď nám milostivý;
v lone tvojom ať sme všetci
bližni pokojne živi!

Novej sily a nádeje
dodaj Tvojim pokynom,
Nebo jasné, slnko krásne
teš nás aj v roku novom...

Nože teda bratia, sestry,
Pevný nech je prvý krok;
v roku novom vinšujme si
blahý, šťastný nový rok!

Na vianoce.

II.

— Tak, tak, môj milý, teraz je všade zle. Nenie, ako bývalo kedysi. Ja to dobre cítim. Keď ste tadeto chodieval pred pár rokami, ako mladík, zdravý a veselý, vtedy bolo ináč.

Hostinský hodil rukou, vzdychol si z hlboka a pýtal sa prívetive:

— A čo si žiadate?

— Pre mňa nedávajte ničoho, lebo nemám žiadnej chuti; no pre chlapca, prosím, dajte kúsok chleba, vravel starý slabým hlasom.

— Bez ničoho nemôžete byť. Je vám obom zima a vy ste chorľavý, to vidím: počkajte, žena moja vám dá na tanierok teplej polievky, aby ste sa vzkriesili — riekol dobrák hostinský.

— No, Pán Boh vám zaplať! — ďakoval starý.

Hostinská, r.-katolícka tichá osôbka, doniesla o chvíľu misku, dve pľachové lyžičky a hrniec polievky. Naliala na misku a Kamjončani, pekne ďakujúc, jedli: starý akosi s nechufou, chlapec dychtíve. Po niekoľkých lyžičkách nechal starý tak a ponúkol chlapca, aby dojedol.

Tvár chlapcova sa po teplej polievke rozčerveňala a modré oči pod belavými vlasmi rozveselily sa. Vidiac to starý, sám sa počal usmievať a storaz ďakoval:

— Pán Boh nech vám to stonásobne vynahradí!

Asi o hodinu rozprestrela hostinská dve viazanice slamy a naši pocestní po nábožnej modlitbe ľahli si a prikryli sa halenami.

Chlapec zaspal skoro, otec ale usnúť nemohol. Bol veľmi ustatý a slabý. Dúfal, že zotaví sa po odpočinku. V noci však nespál a bolo mu horšie.

— Bože veľký, vyslyš vrúenu modlitbu moju: nedaj mi zomreť na cudzej slame!

Tak vzdychal túžobne starý a dusil v sebe kašeľ, aby milého synka neprebudil.

Ráno včasne prebudil sa chlapec a radostne oznamoval otcovi, že sa už vyspal a že či už nestane?

— Nemôžem, nemôžem, dieťa moje! — preriekol žalostne otec a poslal chlapca pre hostinského. Keď tento prišiel, prosil ho láskave, aby poprial miestočka umierajúcemu, kde by mohol byť sviatosťou zaopatrený.

Hostinský, r.-katolík, dobrák svolil, ale predsa sa za uchem starostlivo pošimral a po tichu si hovoril:

— Neborák — je pocestný; kde ho dám? Tu zostať nemôže a v kuchyni je sotva kúsok miesta pre slúžky... a von ho v takomto počasi vystrčiť nemôžem ani nesmiem!...

Ráno bol starý zaopatrený velebnými sviatosťami a potom odsťahovaný z izby i s chlapcom do maštale, kde bolo teplo i dosť miesta. Tu v najprihodnejšom kúte vystlali im lože.

Chlapec, zronený nad stavom otcovým, sadol k nemu, čakajúc, čo bude ďalej.

Priblížil sa večer — najradostnejší v roku — Štedrý večer. Bohatí z lásky k svojim milým stavajú stromky vianočné, lesknúce sa svetlami, nádherou a darmi; chudobní z lásky ku Kristu narodenému z toho mála, čo majú, dávajú i nemým stvorom, aby sa i tie dnes radovaly.

Štedrý večer, Štedrý večer! Veľmi mnohí tešia sa naň celé týždne popredku a radujú sa v ňom v celom roku najviac; ale jesto veľa ľudí, ktorí v tento večer najviac trpia. Hlad na Štedrý večer je dvojnásobne trpkým, zima prechádza údy až do kosti, handry žobrákove tlačia o mnoho viac než inokedy — a každá bolesť a žalosť na Štedrý večer býva prudšou a neznesiteľnejšou.

Hostinský radoval sa v izbe s rodinou, v maštali na slame stonal otec a plakal synček...

Po večeri vzpomenu si domáci na neborákov pocestných, kostinská vstala, nabrala pokrmov a zanesla do maštale.

Starý nechcel ničoho do úst vziať. Ani chlapcovi žalosť chuti nepridala, lež mladosť a hlad premáha i žalosť a tak pojedol skoro všetko, čo hostinská priniesla. Potešila starého, pohladila chlapca a zase odišla.

Starému bolo fažko, nevýslovne fažko. Aby synka svojho veľmo neľakal, nedával to na sebe znať. Už poznával dobre, že tu dlho nebude.

Keď chcel chlapec pohladíť studené čelo otcovo, chytil tento do trdej pravice svojej mäkkú rúčku chlapcova a vravel srdečne:

— Moje dieťa drahé, Jozefko môj! Keby som tu zomrel, choď domov a povedz matke svojej i bratom malučkým, že som ich požehnával! A ty, dieťa moje, keď sa už musíš potkať tým cudzím svetom, pamätaj vždy a všade na pána Boha a chráň si svoju krásnu, dobrú dušu od všetkého zlého!

Otec ďalej nemohol a chlapec žialom prekonaný, sklonil sa k hlave otcovej, objal tú hlavu, pritiskol ku chladnej tvári otcovej svoju rozpálenú tvár — a plakal.

A potom v maštali utíchlo všetko. Chlapcov bôl utíšil sladký spánok. Počuť bolo len fiché stonanie nemocného a pravidelné dýchanie spiaceho chlapca. Kravy prežúvaly celkom vážne a spokojne a zaštrkotaly kedytedy retiazkami. Z dediny zavznievala až sem, ale iba temne trúba hlásnikov. Špinavým sklom oblôčka vnikala do maštale slabá žiara mesačná.

O polnoci pozdvihol nemocný fažkú hlavu; pri slabom svetle mesačnom bolo sotva vidieť bládú jeho tvár. Oči horely mu divným plameňom. Dýchanie bolo krátke, trhané. Neobyčajný bôl stahoval mu prsia. Ešte raz pozdvihol namáhavo hlavu a pozrel na chlapca vedľa spiaceho. Spal tvrdo. Tvár blažene usmievala sa. Musel mať krásny sen.

Nemocný chcel zdvihnúť ruku, snáď aby chlapca požehnal, ale nemohol. Boľastne zastonal, sklesol na slamu a z hlbín srdca vzdychol:

— Pane Bože! Neopúšťaj deti moje, ktorým umie-

ram práve v tú chvíľu, keď svetu, ó Bože, narodil sa v maštali Tvoj Syn!...

Bola polnoc: velebná, svätá noc — vianočná!

(Dokončenie nasleduje.)

Dvaja bratia Sivoňovci.

Odmenou vyznačená rozprávka.

Napísal: Ondrej Kriston.

Pomsta.

Keď Pavol Malinský navrhol, aby Jánovi Sivoňovi podpálená bola kopa sena, údovia «náhleho súdu» nalakane pozerali jeden na druhého.

Volaktorý nadhodil polohlasne:

— Ale hádam nebudeme podpalačmi?

Malinský srdito odvetil:

— Bratku, kto sa nalaká plameňa jednej kopy sena, ten nech sa nechystá ani do toho, aby poriadok sveta premenil. Keby sme mali putá, žaláre, jako má štátna moc, i ja by som niečo takého navrhoval. Ponevác ich nemáme, trestajme tak, ako vieme. Ja z opravdivého socialdemokratického presvedčenia znova narádzam podpálenie jednej kopy sena Jána Sivoňa. Neškodi malá revulačná pomsta. Kto vie lopšiu, cieľu-primeranejšiu, nech ju prednesie.

Nikto sa ani nerušil. Čo mal robiť v trápnom tichu Peter Sivoň, predseda? Zaseknutým hrdlom vypo-vedal kruté uzavretie.

— Teraz sa musíme na tom ustáľiť — ujal sa slova zase Malinský — na koho sverí spolok prevedenie trestu? On by s radosťou prijal dôveru, aspoň by ukázal, že je telom-dušou opravdový socialista, ktorý sa neľaká zastaralých predsudkov, lež je smelým bojovníkom nových zásad. Ale sa nechce natískať — hovoril skromne — ponevác drží za spravodlivé. aby lós určil vykonávateľa tejto vážnej úlohy. Preto on už vopred napísal na karôtky mená údov spolku.

Pri tom vytiahol z vrecka poskladané papierky, položil si ich do klobúka, dobre potriasol a potom podal susedovi.

S rozčulným pocitom rozkrútil Peter Sivoň veľkú tajnosť skrývajúci paier. Medzitým Malinský ešte poznamenal, že ak si osud iného vyvolí, než jeho, vopred mu závidí úlohu. A toto hovoriac, ostatné papiere vytriasol z klobúka na pahrebu, ktorá na ohnisku žltela. Peter Sivoň zbladnutý prečítal na karôtku — svoje vlastné meno. (Na to si ani nepomyslel, že i na ostatných papieroch napísané bolo jeho meno. Lež tie už zhorely na popol. Má ver rozum ten podvodný Malinský.)

Nastalo trápne mlčanie. Každý hľadel na Sivoňa. Na neho čakali, aby sa ozval. Temer bolo počuť bitie srdca chudiaka Petra Sivoňa, keď zticha, skoro prosebným hlasom povedal:

— Predsa... predsa, brat mi je ten človek.

I zpomedzi súdruhov prikývnul hlavou jedon-druhý.

(Pokračovanie nasleduje.)

CHYRNIK.

Všetkým cteným dopisovateľom, čitateľom a čitateľkám «Kreštana» hojného božského požehnanja, šťastia a nezklatného zdravia prajeme k novému roku.

Vianoce jeho veličenstva kráľa. Vianočné sviatky jeho veličenstvo pri najlepšom zdraví slávil v kruhu arcikniežafa Franca Salvátora a arcikňažny Marie Valerie i ich dietok. Každý deň vstal hore o 4. hodine ráno, o 7. hodine slúchal sv. omšu v kaplnke schönbrunnskej a ako riadne vybavoval štátne záležitosti.

Svätý otec pápež Pius X. novému kostolu sv. Alžbety v Prešporke daroval drahocenný kalich.

Z biskupstva nitrianskeho. Štefan Sztolarik farár obce Fehérhalom vymenovaný je za dekana okresu puchovského, ponevác Ján Budatinsky titulárny kanonik a farár obce Láz vzdal sa tohoto úradu.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie na veľké sviatky vianočné, slávnostnú sv. omšu s veľkým sprievodom od-bavoval v sídelnom chráme svojom a po sviatočnej kázni prepočetnému obecnstvu udelil pápežské požehnanie, s plnomocnými odpustkami. Vo viacerých katolíckych ústavoch osvietený pán biskup účasť bral v slávnostach vianočných stromkov a v spolku sv. Imricha tunajších juristov držal prednášku o kultúre a pokroku. Spolok tunajších katolíckych gazdiniek pre služobnice zariadil domoveň, ktorú v sprievode peknej reči za prítomnosti zakladateľiek 17. decembra posvätil Ondrej Kozora, praelát-kanonik a mestský farár. Do tohoto spolku najnovšie vstúpily: Barónka Francová Sennyey, Alexandra a Jozefa Schell, grófká Pálffy, Szirmay, Wengerszky a viaceré dobročinné panie.

Z biskupstva spišského. Osvietený pán biskup, skutočný vnútorný tajný radca dr. Alexander Párvy v svojom ostatnom obežnom liste uverejňuje to nariadenie ministra výučby, v ktorom vyzýva školdozorcov, aby učiteľov povzbudzovali k založeniu potravných spolkov. Vyzýva i svojich kňazov, aby každý rok do 1. júla biskupskej kancelárii zprávu poslali o gazdovskom verejnom účinkovaní učiteľov. Okresní školdozorcovia majú navrhovať, ktorí učitelia v tom ohľade sú pochvaly hodní.

Chýry zo Šáriša. Prešov: Tunajšie mesto pracuje na tom, aby dostalo od stolice neodvislú samosprávu a vyvoliť si mohlo primeraný mestský výbor. — Sto-

ličný výbor 18. decembra odbavoval riadne zimné zasadnutie v ktorom podžupan predniesol, že od 1. septembra vydali 227 cestovných passov do Ameriky, že ale mnohí odcestovali bez passov a že na území stolice cez tri mesiace v 37 miestach vypukol oheň. — Ženská Mariánska Kongregácia kláštora anglických mnišiek k ucte nepoškvrneného počatia Panny Marie 18. decembra usporiadala peknú slávnosť, na ktorej prítomní boli vo veľkom počte duchovní a notability vojenských a mestských kruhov. — Osvietený pán biskup košícký dr. August Fischer-Colbrie 21. decembra prišiel do Prešova a pokrstil dievčence biskupského pravotára dra Achilla Baán. — Dr. Jozef Vojtovics grécko-katolícky kanonik 17. decembra držal prednášku v katolíckom kruhu Rákócziho.

Chýry zo Spiša. V Smolnických horách dňa 24. novembra bola polovačka na medveďa. Vydurený medveď obrátil sa proti novohradskému nadžupanovi Michalovi Prónaymu, ktorý mu do prs strelil. Ranený medveď s revaním utekal v tú stranu lesa, kde boli honci, ktorí kričali o ratu. Míchal Prónay s grófom Viktorom Széchenyim a s Tiborom Reviczkyým bežal honcom na pomoc. Medveď na dvoch nohách napadnul Széchenyiho, ktorý mu odstrelil spodnú papulu a odskočil na bok. Medveď vtedy hodil sa na Revického, svalil ho na zem a začal ho driapaťi Nadžupan Prónay na to z bezprostrednej blízkosti dvakrát strelil do medveďa, ktorý klesol. Kým sa však Reviczky horkofažko posbieral zo zeme, medveď znova hodil sa na raneného a vysileného polovníka. V poslednom okamžení Prónay zase strelil a medveď tratený do hlavy, zdochol.

Odsúdený pomluvač biskupa. «Slovenský Týždenník» 15. októbra r. 1909. uverejnil urážlivý článok proti osvietenému pánu biskupovi baňskobystrickému Wolfgangov Radnay a jeho sesternici, za ktorý osvietený pán biskup proti «Slov. Týždenníku» pozdvihol pravotu pre pomluvu. Redakcia časopisu čo pôvodu článku oznámila Jána Gála, šusterského majstra z Lopeja (st. zvolenská). Trestná súdna stolica Gála pre pomlúvanie bola odsúdila na 2 týždne do väzenia a na 50 korún peňažnej pokuty. Záležitosť následkom appellácie dostala sa pred kráľ. tabulu, ktorá trest obžalovaného zdvihla na *štyr mesačné väzenie a na 1000 korún peňažnej pokuty*. Následkom appellácie obžalovaného, Kúria minulé dni pojednávala pravotu a *výrok kráľ. tabule potvrdila*.

Dejepisný spolok stolice spišskej minulý týždeň vydržoval výročité valné shromaždenie v Levoči v dvorane stoličného domu. Predsedajúci osvietený pán biskup spišský dr. Aléxander Párvy s veľavýznamnou rečou zahájil shromaždenie. Predsedovu reč, ktorá znela proti moderným smerom, celú vniesli do zápisnice. Na valnom shromaždení oznámili, že spolok so štátnou podporou, v Levoči v starom mestskom dome založí spišské muzeum. V Levoči totižto budú stavať nový mestský dom.

Klamstvo so štemplami V Lučenci pri okresnom súde prišli na stopu veľkému klamstvu so štemplami. O štemploch, ktoré boli prilepené na listiny, totižto vysvitlo, že už boli upotrebované. Neverný úradník klamstvo páchal tak, že nové štemple sňal z listin a na ich miesto prilepil staré, čím asi o 10.000 korún oškodil štátny árár. Z klamstva upodozrievajú zamestnanca okresného súdu.

DOPISY.

(Dokončenie.)

Rabčice (Orava).

Druhá slávnosť nasledovala v deň sv. Ondreja, keď náš duchovný otec slávil svoje meniny. Opísať sa to verne nedá, aké city opanovali srdcia naše. Čím sa zavďačíť našemu tak túžebne očakávanému duchovnému otcovi, k jeho meninám? My sme biedni, chudobní občania, lež snážíme sa byť povďační za udelené nám dobrodenie.

Aby nebol zdlhavý môj dopis, len v krátkosti spomenem priebeh slávnosti sv. Ondreja. Veď sv. Ondrej bol apoštol Pána a náš duchovný otec nosí jeho meno. V tento deň zavčas rana bol náš chrám boží preplnený veriacimi. Po odbavených službách božích vrele milovaný duchovný otec nás držal nám prenikavú reč zo života sv. Ondreja. Pod touto rečou nebolo oka, ktoré by nebolo slzilo. Po odbavených službách božích odobral sa duchovný otec náš do príbytku farského, obklopený veriacimi.

Veriaci ľud po odprevadení duchovného otca vrátil sa do chrámu božieho, vdaky vzdávať najvyššiemu za to veľké dobrodenie, ktoré nám dobrotivý Pán Boh dopriať ráčil, a vytrvali v horlivých modlitbách do samého poludnia. Po odbavenom obede vo farskom príbytku, shromaždili sa veriaci vo veľkom počte na farskom dvore, zablahoželať svojmu milovanému duchovnému otcovi. Školské dietky na čele s učiteľom vkročily do príbytku a s krásnym blahoželaním podaly duchovnému otcovi kvietičky a venčoky a pri tom sľubovali, že chcú byť navždy také aby sa kvietičkam podobaly. Staršie panny zaspievaly krásnu pieseň, aby najvyšší dobrotivý Pastier Otec náš nebeský, dlho živil nám našeho duchovného Otca a bol mu na pomoci v jeho úrade. Dolu podpísaný ale za tým povedal zdravicu na sv. Otca v Ríme, na najdôstojnejšieho osvieteného pána biskupa, na okresného pána dekana a kanonika a na prítomných hosťov, po čom miestna hudba zahrála niekoľko krásnych kúskov a celá spoločnosť s milou rozpomienkou rozišla sa v pokoji domov.

Že si náš vrele milovaný duchovný otec aj zaslúžil

tú úctu a našu povďačnosť, dokazuje to každodenná jeho horlivosť, lebo jako opustené a vyhladované siroty bez duševného pokrmu, krmí nás pokrmom anjelským každý boží deň, bo od svitu rana sedí v spovednici a veriaci ľud hrnie sa k nemu v hojnom počte. Ako láskavý otec potešuje nás, ktorí však zaslúžime pokarhanie, tých pokarhá, lež to vďačne prijímame z jeho otcovského srdca. Nešetří zdravia svojho, lež pracuje na spasení sebe sverených ovečiek. Nečudujeme sa nad tým, že bývali jeho vertaci Slavkovania slzy žalosťi vylievajú nad tým, že ich opustil, veď utratili svojho potešiteľa a duchovného vodcu. Lež uspokojte sa milí bratia a sestry Slavkovania, veď je to všetko riadenie božie. Doprajte i nám, ktorí sme boli opustení, toho potešenia, ktoré ste vy za 19 rokov požívali. Pestujte a opatrujte drahí bratia a sestry to semeno božie, ktoré vám váš bývalý duchovný otec rozsieval a verte, že donese hojného užitku. Poteší vás nebeský Tešiteľ. Terajší duchovný náš otec koná len úrad apoštolský. Veď sv. apoštolovia nesedeli v jednom meste, ale putovali od mesta k mestu a rozširovali semeno božie. Zarovnak aj náš duchovný otec koná ten apoštolský úrad. Náš arcipastier, osvietený pán biskup nenechal i vás opostenými sirotami, lež poslal vám duchovného pastiera, toho si ctíte a važite a poslúchajte, lebo on je posol boží ku vám. A keď si ho budete vážiť, poslúchajte a ctíte, tak uctíte toho v nebesiach najvyššieho kľorý riadi osudy ľudské. Našeho terajšieho duchovného otea poznáme už jako kaplána, Prosili sme Pána Boha aby nám ho poslal a on vyslyšal naše prosby. Za to vrele vďaky vyslovujeme Najvyššiemu. Terajší náš duchovný otec len kratučký čas mešká medzi nami a už nám založil spolok Najš. Srdca Ježišovho s odpustkami spojený. Ľud veriaci v hojnom počte pristupuje do tohože spolku a čerpa tie hojné milosti, ktoré to božské Srdce Ježišovo udeľuje svojim Jeho milujúcim. Ó, bodaj by veriaci všade nasledovali tento krásny príklad!

Peter Borovj, roľník.

Zo Spišskej Magury.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Otený Pán Redaktor!

Ráče prosím uverejniť tieto riadky v našom milom «Krestane».

V Stredisti Magury: v Starej Vsi dňa 24. novembra bola výstava na kravy a na jalovky. Ti gazdovia, ktorí dovedli pekný statok a prihnali ta 300

kusov, boli odmenení. Diplom uznania dostali: Franc Klein r. k. farár z Richvaldu, Ervin Bisz gr. kat. farár z Osturni a Efrein Rozmann zo Starej Vsi. Prvé peňazné odmeny dostali: Matúš Podolszky z Há'ov a Ondrej Pesarčík ml. z Relova; prvý dostal 60 a druhý 50 korún. Jakub Čarnagursky zo Starej Vsi dosiaľ 40 korún. Po 30 korún dostali: Jozefová Tomalová z Mafašovec a Štefanova Jašontková z Falština; po 20 korún dostali: Vojtech Krempaski ml. z Veľkej Frankovej, Jozefova Virostková z Hanušovec a Anton Martončík z Hanušovec; po 15 korún dostali: Jozef Pesarčík z Relova a Jozef Ksenžák z Vyšných Lapšoch; po 10 korún dostali: Michal Kromka a Maria Krem-paski z V. Frankovej, Pavel Čarnagurski, Jozef Ljach a Ján Giblyak z M. Frankovej, Valent Pavlik z Fridmana, Móric Teichner zo Smerdžonky, Ján Kostka a Michal Tomičák z Hanušovec, Katarina Kuchta, Béla Franc, Štefan Mráz, Ján Čarnagurski, Ján Babjas, Žófia Mróz, Tomáš Bolcárovič, Béla Franc a Maria Kostka z Mafašovec, Jozef Franc, Franc Mlaka a Ján Pjontek zo Starej Vsi, Michal Smetana z Lešnice, Ján Zavada a Herman Bergsmann z Lehnice, Ondrej Rusnaček z Falština, Jakub Pesarčík z Hágov, Ján Dudžák z Relova a Béla Trop z Čarnagury; po 5 korún dostali: Ondrej Kovalčík, Vojtech Kominach a Jozef Gansarčík z Jazdrska, Pavel Štefaňák a Ján Čarnagurski z Malej Frankovej, Ján Rusnaček a Béla Horička z Falština, Jozef Kapolka z Lapšanky, Jozef Gallovič, Ján Viro-sztec, Anton Ovšonka, Franc Ovšonka a Štefan Martančík z Mafašovec, Michal Pesarčík, Michal Regec a Ondrej Čupka zo Starej Vsi. Jozef Fetka a Zuzana Švent z Nedece, Jozef Kolodzej, Ondrej Depta, Jakub Rusin a Jozef Komiňák z Relova, Ondrej Šoltés, Maria Šoltés a Jozef Rigosz z Vyšných Lapšoch, Maria Kempaski z Veľkej Frankovej, Jozef Blahut z Nedeckého Zámku. Ján Klimek a Béla Makovski z Hanušoviec, Ján Kava z Fridmana a Béla Hudaček z Kacvina.

Dovedna rozdelilo sa 750 korún. Richvaldskí, haligovskí, haščanskí a nižnolapšanskí gazdovia nevzali účasť na tej výstave a predsa sa mali tiež ukázať so svojim statkom. Pekný statok má byť radosťou, ba pýchou každého gazdu! Usilujme sa čím peknejší statok dochovávať, čo starostlivým zaopatrením, zodpovedným a dostotočným krmom a čistotou docielime.

S Bohom

Jeden prítomný gazda.

Krestania, katolici kupujte len u krestanov!

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provo-zovanie parcellovania a ku tomuto cieľu udeľovanie požičiek. Cieľe ústavu tohoto vytvárajú úžerníctvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa prácami právnymi, merníckymi a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý po-pri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V. kerület Géza-utca 2. szám) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody spoluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavateľia pozbavia sa všetkých starostí parcellovania. 4. Odpredavateľ naraz v jednej summe dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredu. — Zvláštné výhody ústavom povolenej požičky ku parcellovaniu: 1. Pripadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požičky povolujú sa počnúc už od 300 orún. 3. Požička vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len la né uhodnovenie notárske. Ústav požičku vypovedať nemôže.

Dla všestrannej zkušnosti zahatenie nebezpečných chorôb v prvom rade previesť sa dá utlačením každodenne predchádzajúcich nepatrných neduhov. Tento cieľ dá sa zvlášte dosiahnuť upotrebovaním Örkényiho lipomädu (Syrup), ako dobrého prostriedku proti kašlu, zádychu, zašlajmovaniu, poteniu sa v noci, nátku, influencii atď. Prostriedok tento rozpúšťa šlajm, podporuje chuť k jedeniu a zvyšuje váhu tela. Flašu na prípravu za K. 3.—, veľkú flašu za K. 5.— zasiela s poštovou dobierkou hlavný sklad: lekárň Huga Örkényiho Budapest, Thököly-ul. 28. K objednávaniu v sklade č. 103.

Odkazy redakcie.

- J. K. Sz., F. K. K. Listy neskoro prišli. Čo vy-stalo uverejní sa budúce.
- Alfonso. P. Š. n. r.
- B. H. P. Bez práce nie sú koláče.
- J. S. P. Daj Vám Boh zdravia. Neustávajte.
- S. H. V. S novým rokom neslobodno zabudnúť na odoslanie predplatkov.

Zadovažujte predplatiteľov pre «Krestana!»

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 25. decembra.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tiská, nová kor. 23:20—24:10
» stolnobelohradská, nová... « 22:85—23:50
» peštianska, nová « 23:20—23:75
« banátska, nová... .. « 23:20—23:90
Jačmeň nový, prvotriedny « 18:80—19:20
Raž prvotriedna « 19:85—20:00
« druhotriedna « 19:40—19:75
Ovos prvotriedny « 19:40—19:80
« druhotriedny « 19:00—19:20
Kukurica « 16:80—17:10
Konopné sáme « 29:50—31:00
Datelinové sáme, červená datelina kor. 180:00—190:00
« lucerna « 120:00—136:00

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	18:00	17:60	17:20	16:80	16:40	16:00	15:50
č.		7	7½	8			
K.		15:00	14:40	9:80			

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

A vonatok indulása Budapest k. p.-udvarról.

Érvényes 1911. november hó 8-tól.

A vonatok érkezése Budapest k. p.-udvarra.

A vonatok indulása Budapest k. p.-udvarról.				Érvényes 1911. november hó 8-tól.				A vonatok érkezése Budapest k. p.-udvarra.						
vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	Délután	vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	Délután	vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	Délután
				hová					honnán					honnán
1110	5 45		sz. v.	Balatonfűred, Tapolca	612	12 20		sz. v.	Arad, Tóvis, M.-Sziget	339	5 10		v. v.	Berlin, Ruttka
310	5 50		«	Hatvan	1008	12 20		«	Zágráb, Fiume, Eszék	645	5 20		tszsz.	Debrecen, Nagyvárád
22	6 20		«	Bicske	314	12 30		«	Hatvan	309	5 30		sz. v.	Hatvan
802	6 25		gy. v.	Ruttka, Poprád-Felka	10	12 35		«	Szombathely, Wien	1905	5 30		«	Bród, Eszék, Pécs
8	6 40		sz. v.	Wien, Graz, Sopron	914	12 50		«	Ujvidek, Sarajevo	609	5 45		«	Brassó, Arad
1502	6 45		gy. v.	Kassa, Csorba	1504	1 20		gy. v.	Kassa, Poprád-Felka	909	5 45		«	Sofia, Bród, Belgrád
1506	6 55		sz. v.	Kassa Csorba	316	1 35		sz. v.	Gödöllő	19	5 55		«	Torbágy
1002	7 00		gy. v.	(Fiume, Torino, Róma, Pécs, Vinkovce	1304	1 40		gy. v.	Fehring, Graz	313	6 00		«	Pécel
602	7 05		«	Arad, Brassó	604	2 00		«	Arad, Bukarest	17	6 05		«	Komárom
906	7 10		«	Belgrád, Sofia, Sarajevo	4	2 05		«	Wien, Paris	1707	6 15		«	Stanislaw, M.-Sziget
402	7 20		«	(Máramarosziget	404	2 15		«	S.-aljaúj., Lemberg, Kassa	11	6 25		«	Wien
1302	7 25		«	Fehring, Graz, Trieszt	916	2 20		sz. v.	Kiskőrös	407	6 30		«	Lemberg, Kassa, M.-Sziget
812	7 30		sz. v.	Gödöllő	318	2 20		«	Hatvan	1007	6 30		«	Fiume
908	7 45		«	Belgrád, Sofia, Vinkovce	320	2 30		«	Pécel	315	6 50		«	Gödöllő
608	8 00		«	Arad, Brassó	26	2 30		«	Bicske	1505	7 00		«	Csorba, Kassa
406	8 10		«	Munkács, Lawocne	512	2 40		«	Szolnok	1305	7 10		«	Graz, Fehring
508	8 20		«	Kolozsvár, Brassó	1202	2 45		gy. v.	Szabadska, Sarajevo	911	7 20		«	Brassó, Kolozsvár
1906	8 25		«	Tapolca, Eszék, Bród	1902	2 55		«	Tapolca, India	509	7 20		«	Sarajevo, India
306	8 35		«	Ruttka, Berlin	304	3 00		«	Ruttka, Berlin	919	7 25		«	Gödöllő
1708	8 55		«	M.-Sziget, Stanislaw	904	3 20		«	Zombor, Belgr., Konstantin.	317	7 30		«	Gödöllő
2	9 20		gy. v.	Wien, Sopron	1022	3 30		v. v.	Paks	319	7 40		«	Hatvan
24	11 55		sz. v.	Bicske	18	4 25		sz. v.	Komárom	21	7 45		«	Bicske
					322	4 25		«	Gödöllő	1003	8 00		gy. v.	Róma, Triest, Fiume
					606	5 00		gy. v.	Arad, Tóvis	1509	8 15		sz. v.	Csorba, Kassa
					410	5 10		sz. v.	Miskolc	1021	8 20		v. v.	Paks
					6	5 15		gy. v.	Győr, Sopron, Szombathely, (Wien	515	8 35		sz. v.	Bukarest, Kolozsvár
					324	5 20		sz. v.	Gödöllő	821	8 45		«	Hatvan
					514 ¹⁾	5 40		«	Nagykátá, Szolnok	13	9 20		«	Győr
					308	5 55		«	Ruttka, Berlin	307	9 25		«	Berlin, Ruttka
					1004	6 15		gy. v.	Zágráb, Fiume, Róma, Nápoly	1005 ¹⁾	9 35		gy. v.	Fiume, Tapolca
					510	6 15		sz. v.	Kolozsvár, Brassó	913	9 55		sz. v.	Szabadska
					326	6 25		«	Pécel	5	10 05		gy. v.	(Bruck-K., Szombat-hely, Sopron
					328	6 40		«	Hatvan	409	10 20		sz. v.	Miskolc
					913	6 45		«	Kunszentmiklós-Tass	23	10 45		«	Bicske
					516 ¹⁾	6 55		«	Nagykátá, Szolnok	605	11 25		gy. v.	Arad
					28	7 00		«	Bicske					
					1708	7 10		«	M.-Sziget, Stanislaw					
					16	7 20		«	Győr, Triest					
					332	7 35		«	Hatvan					
					1006 ²⁾	7 40		gy. v.	Zágráb, Fiume					
					1508	8 00		sz. v.	Kassa, Csorba					
					910	8 00		«	India, Sarajevo					
					1908	8 25		«	Pécs, Bród					
					334	8 40		«	Gödöllő					
					518 ³⁾	9 05		«	Szolnok					
					1306	9 15		«	Győr, Graz					
					610	9 30		«	Arad, Brassó					
					1510	10 00		«	Kassa, Csorba					
					336	10 05		«	Pécel					
					912	10 10		«	Bród, Belgrád, Sofia					
					1010	10 25		«	Fiume, Nápoly					
					408	10 25		«	Kassa, Lemberg					
					12	10 50		«	Szombathely, Wien					
					838	11 10		v. v.	Ruttka, Berlin					
					614	11 25		sz. v.	Arad, Debrecen					
					422	11 35		v. v.	Kassa, Szerencs					

A vonatok indulása Budapest-Józsefvárosról. Délután.

A vonatok érkezése Budapest-Józsefvárosra. Dél előtt.

511 ²⁾	4 40	sz. v.	Tapióstly-Tapióscsáp
513	5 00	«	Nagykátá
311	5 50	«	Gödöllő
917	6 17	«	Kunszentmiklós-Tass

1) Nagykátától Szolnokig csak szombaton közlekedik.
2) Csak február 15-től közlekedik.
3) Csak szombaton közlekedik.

1) Fiumeről Adony-Pusztaszabolcsig csak február 15-től közlekedik.
2) Csak hétfőn közlekedik.

Lacné česke perie!

5 kilo nové tmavé driapané 2.60 K, lepšie 12 korún, Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snáh mäkké jak páper, drapané 30, 38, 42 K. — **Hotové postele.** Z červeného čínovatu 1 dobre naplnená perina, alebo 1 zpodná perina 180 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.— 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 18.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 3.—, 3.50, 4.—, 99 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho šotovujeme vo veľkosti dla vôle. Trojdielovú srstennú matrac na jednu postel K 27.— lepšej jakovosti K 33. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobierkou. Výmena a navrátenie dovoľuje sa pri náhrade porta. **Benedikt Sachsels, Lobes 135.** pri Pilsen (Čechy).

Oznamy prijíma

administracia

„Kreštan“

Budapest,

Szentkirályi-u. 28.

Velké výhody

pri kupovaní osožných potrebných článkov a darov každého druhu poskytuje obvod **Hanns Konrad** cis. a kr. dvorný zásielca **Brüx 2849.** (Če-hy) ktorý hlavný obrázkový jeho cenník so 4000 vyobrazeniami k a ž d e m u na žiadost posielá darom a franko.

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lacné perie na postel!

1 kg. sivé dobré drápané 2 K, lepšie 2 koruny 40 hal.; prima polbiele 2 koruny 80 halierov; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg. veľmi fajne, ako snáh biele, drápané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. paperie, sivé 6 K, 7 K; biele fajnové 10 K; naj-fajnejšie paperie z prs 12 K, Pri oblednaní 5 kg. franko.

Hotové postele

z hustej tkny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá 120 cm široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 60 cm široký naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mäkkým perim 16 K; polpaperie 20 K; paperie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široké 12 K, 14.70 K, 17.80 K, 21 K. podhlavky 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4.50 K, 5 K, 5.20 K, 5.70 Spodné periny z pevného vřázkovaného grádlu 180 cm. dlhé, 116 cm. široké 12.80, 14.80 K. Vývez s poštovou dobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené. Za nezopovedné návrat peňazi obštrný cenník zdarma a franko.

S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Čechy.)

SÚBEŽNÝ BUDIČEK K 2.90

Len **K 2.90** Číslo 3946. Hodiny dľa amerického systému, idú v každom položení, dobrej jakosti strojnou, zárukou na písme za dobrú chodbu. **K 2.90, 3 Kusy K 8.—** Číslo 3946 1/2 s osvetleným číselníkom v noci, kus po **K 3.30, 3 kusy 9 K.** Riziko vytvorené! Výmena povolená alebo návrat peňazi. Zasiela s poštovou dobierkou alebo pri voprednom zaplattení obnosu prvá dielňa hodin

HANNS KONRAD

cis. a král dvorný zásielca Brüx 2828. (Čechy.)

Hlavný cenník so 4000 vyobrazeniami na žiadost posielá sa každému zdarma a franko.

Verte že slanovinový lieh sily

kráľom je slanovinových liehov! za 6 korún franko posielá 3 veľké alebo 6 stredných flášiek

„KOSMOS“-LABORATORIUM, Győr, Baross-út.

Prima nástroje k prevádzaniu rezanej roboty.

Prevádzanie pilkou, rezaných robôt je poučné a pekné zamestnanie v slobodných hodinách pre starých a mladých ľudí. — Číslo 9307. Prima nástroje k rezaniu - o 7 nástrojmi a predlohou, na pevnom kartone komplet K. 3.—. Číslo 9308. Toisté, lež s 10 prima nástrojmi a predlohami K 4.—. Číslo 9310. Prima náčinie k rezaniu v škrinke zo smrekového dreva s pohyblivým vrchnákom a s 9 výbornými nástrojmi K 7.20 Najväčší výber nástrojov k rezaniu v mojom hlavnom cenníku. Žiadne riziko! Výmena povolená alebo návrat peňazi. Zasiela poštovou dobierkou c. a k. dvorný zásielca

HANNS KONRAD vývozný dom Brüx číslo 2839. (Čechy.)

Hlavný cenník s viacej ako 3000 vyobrazeniami na žiadost posielá sa každému zdarma a franko.

Od desaťročia upotrebuje sa s mimoriadnym úspechom nie z vnútra, lež zvonku proti lámke a pakostnici **KRIEGNER-a** Prevyňuje všetky iné lieky proti klaníu, lupaniu, boleniu drieka a kosti atd. Cena malej flášky 1 K, veľkej flášky 2 kor. K dostaniu v každej lekárni. — Poštou každodenne rozposiela Kriegner lekárneň Budapest, Kalvin-tér

Pri objednávkach na naše ohlasy, prosíme odvolávať sa vždy na náš časopis.

Rušeň!

!! S 18 prvými vyznaceniami !!

Ludvik Kállai motor dielna

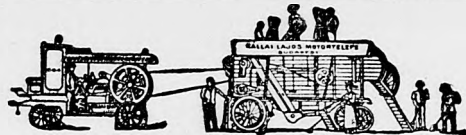
Budapest, VI. ker., Gyár-utca 28. szám.

Odporúča najvreliej **Ludvika Kállai**

elektrické benzinlokomobil stroje ku mlatbe

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

Uplná záruka za výborné mlátenie.

!!! Jedina novota !!!

Najjednoduchší a najdokonalejší mlatebny stroj prítomnosti

Bez strojníka lahko k vedeniu bar ktorým gazdom aj medzi domami slamou krytými.

Osobitná trieda pre stroje polného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mláteniu a ku siatiu atd.

Ludvika Kállai, ktoré sa v našej vlast najlepšie podarili. Cenník s obrazmi na žiadost zdarma a franko.

Rušeň!

Pekný a praktičný dar vianočný pre každého! Darom dáme 3000 párov topánok.

Cieľom uvedenia do obchodu výborných chevre topánok na šnorovanie, odhodlali sme sa do daru dať 3000 párov topánok a len sfa náhradu pri 3 pároch topánok žiadame ako cenu práce 14 korún.

Topánky naše vyhotovené sú z najlepšej kože, elegantného dōroku (v moderných formách) a 3 páry ináč koštajú 36 korún.

My teda skutočne do daru dávame naše topánky a len to žiadame, aby dōrobny našej dielne v kruhoch známych boly odporúčané.

Naša dielňa, rozumie sa, zasiela topánky jedine najlepšej jakosti, bo ráta na rozsiahle odporúčanie a na osoh pri pozdejších objednávkach. Objednávky i naše do daru dané topánky dochodia k nám v tak veľkom počte, že na pohotove jestvujúca zá-soba čo skoro sa mine. Kto teda túto príležitosť upotrebiť chce, do 31 decembra pošle svoje objednanie a dostane 3 páry topánok, s ktorými v každom ohľade nanajvyš bude spokojný.

Na žiadost zasielame topánky na šnorovanie pre mužských pre ženskú dla numeru alebo vo veľkosti centimetrov. Ne-zopovedné bereme zpiatky, tak že vytvorené je každé riziko. Zasiela s poštovou dobierkou alebo pri voprednom doposlani obnosu

Dielňana topánky v Osviecim 129. Rakúsko.

